

ZVUK I OKOLIŠ

5. UTJECAJ BUKE NA ČOVJEKA

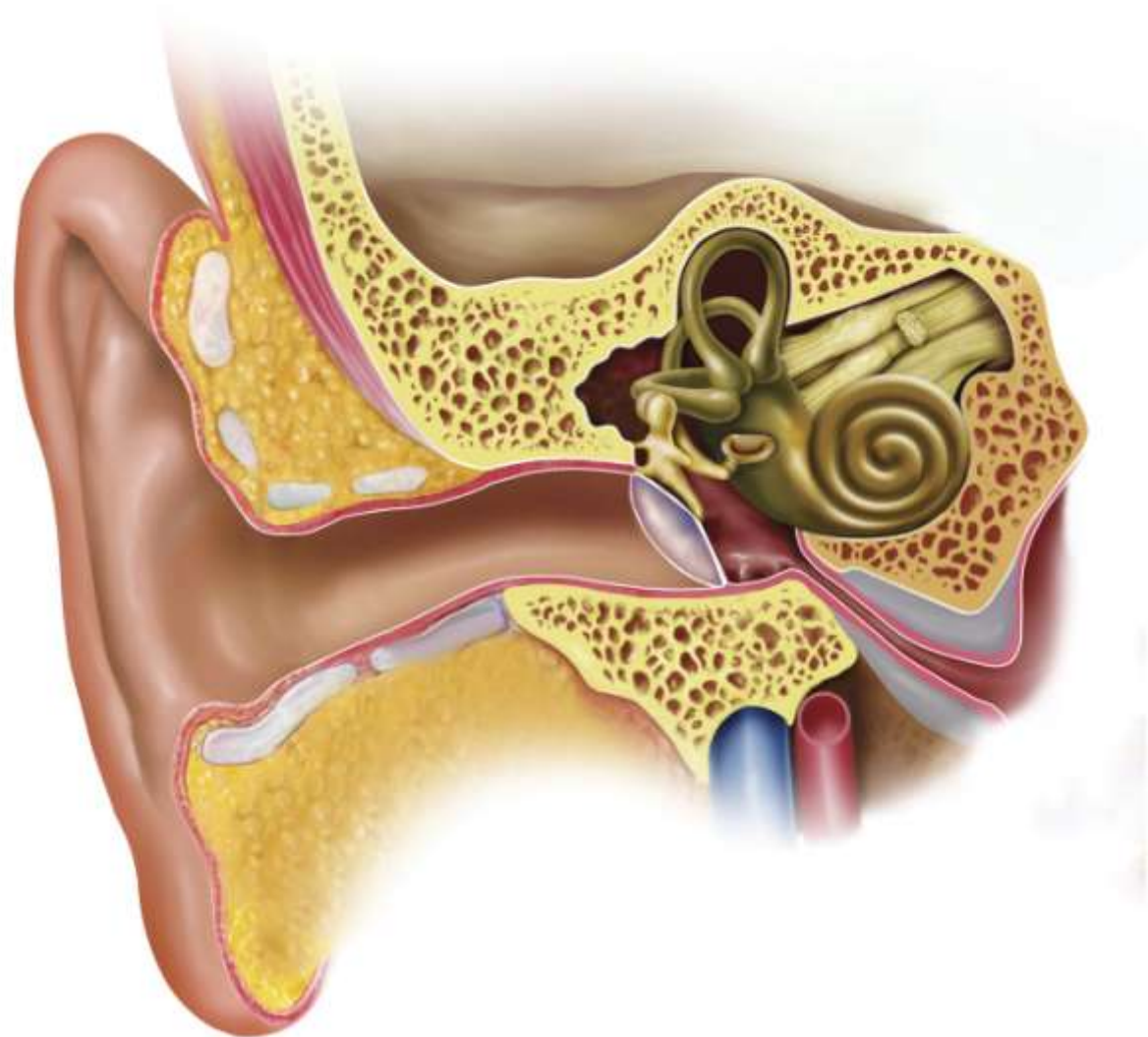
doc.dr.sc. Kristian Jambrošić

Literatura, izvori slika

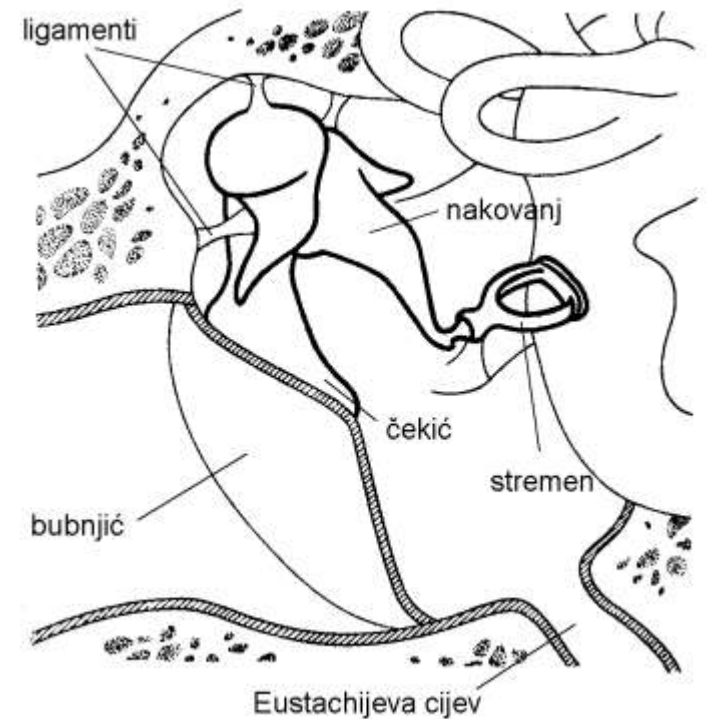
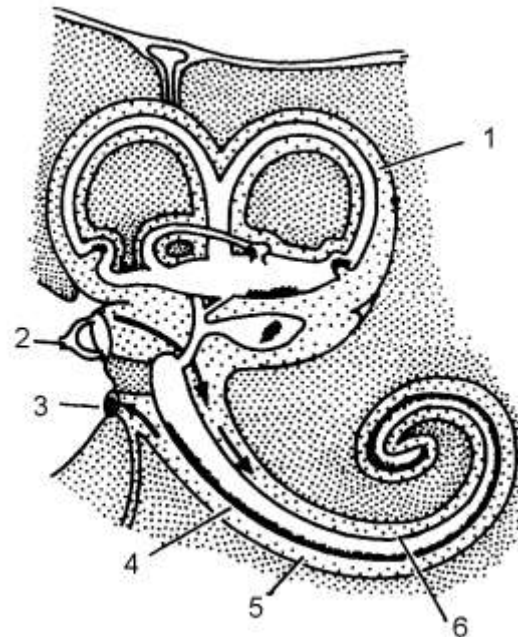
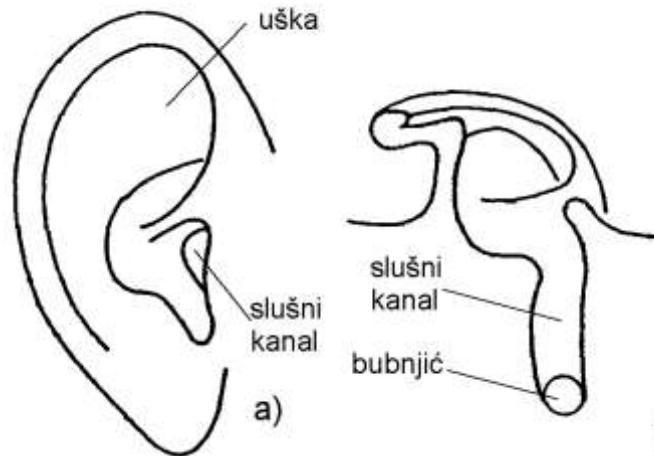
- **Brüel & Kjær online Library:**
<http://www.bksv.com/Library.aspx>
- Marschall Long: **Architectural Acoustics**, Academic Press, 2006.
- **BAUA: Safe and Sound:**
<http://www.baua.de/de/Publikationen/Publikationen.html>

- izloženost buci ima akumulirajući karakter (kao i ostala zagađenja)
- štetni utjecaj buke se uočava tek nakon duljeg vremena i prvenstveno se manifestira kao:
  - loše raspoloženje
  - umor
  - nesanica
  - glavobolja
  - gubitak koncentracije - smanjene radne sposobnosti
  - u konačnici, trajno oštećenje sluha
- utjecaj buke na čovjeka određen anatomijom sluha

4.1 Građa uha

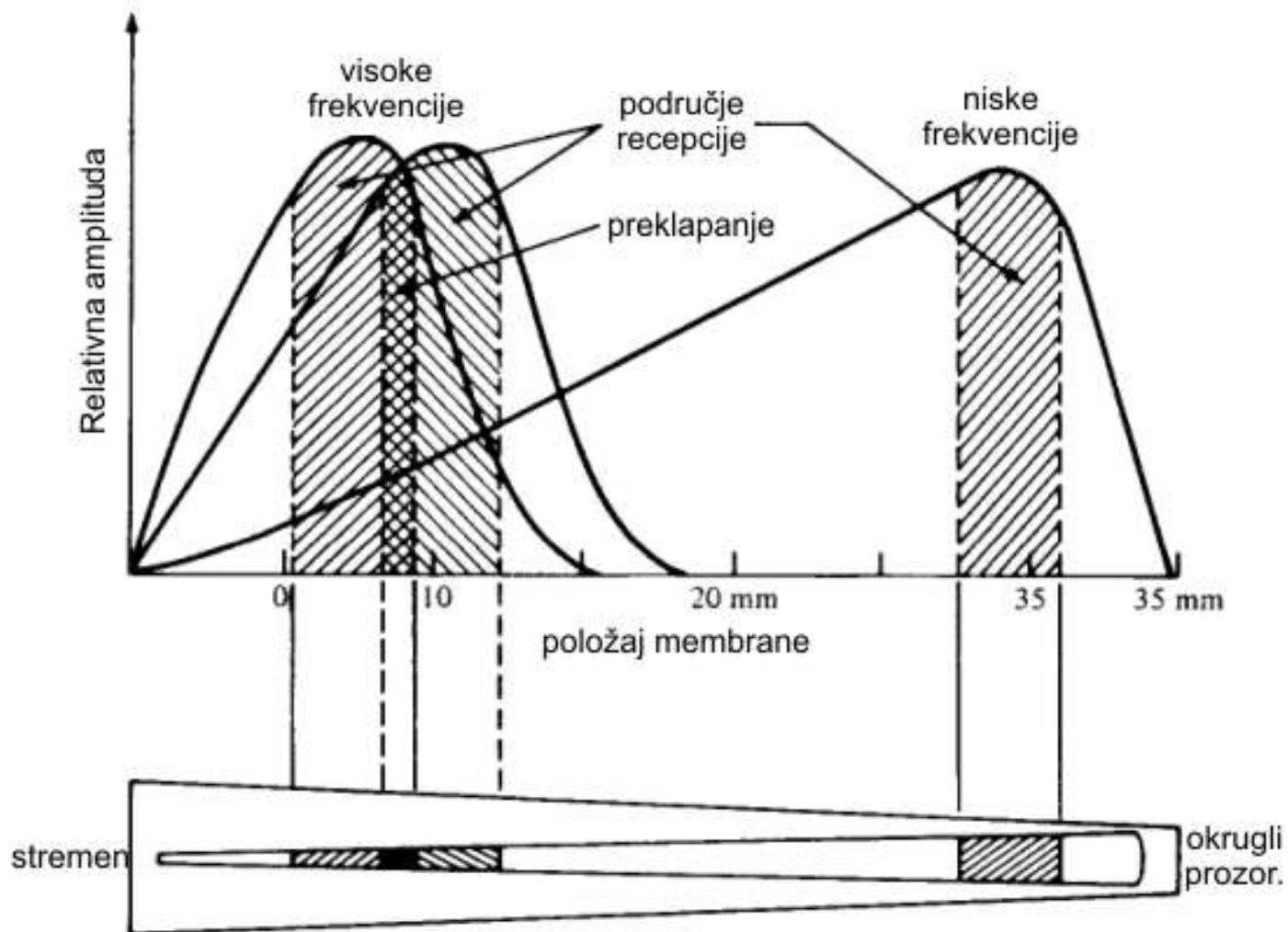

4.1 Građa uha

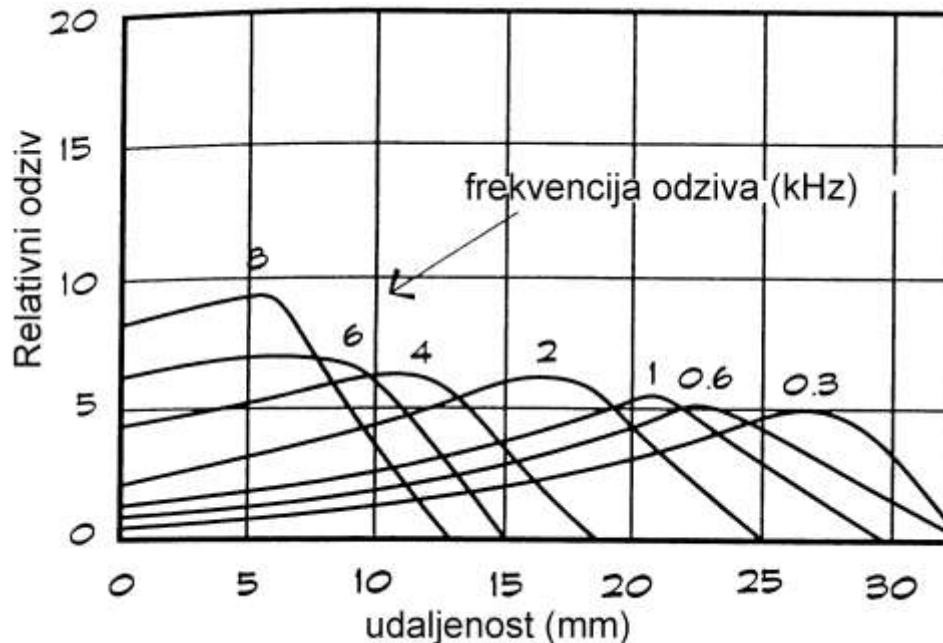

4.1.1 Bazilarna membrana - odziv

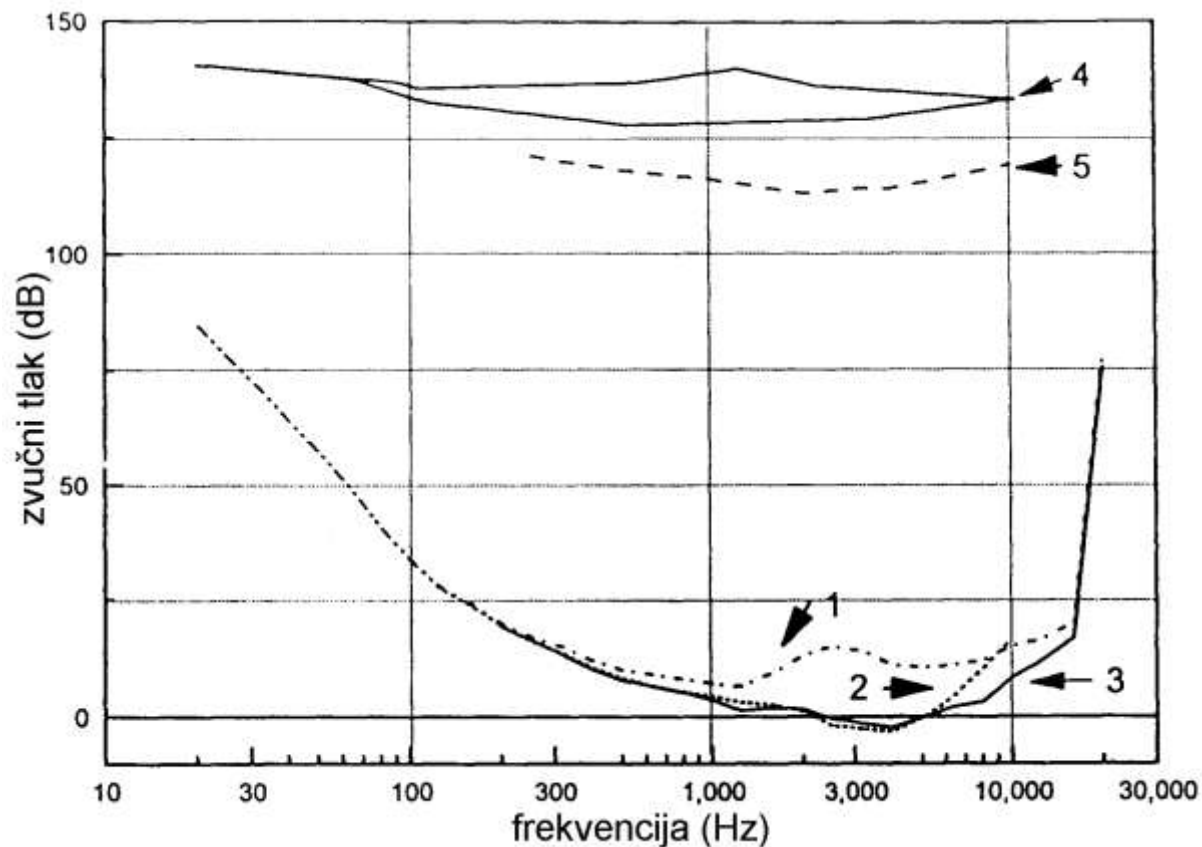
4.1.1 Bazilarna membrana

- sposobnost razlučivanja različitih frekvencija zvučnog signala, radi kao frekvencijski analizator
- sluh je sposoban detektirati oko 5000 različitih visina zvuka u preko 10 oktava

4.2 Slušna ploha

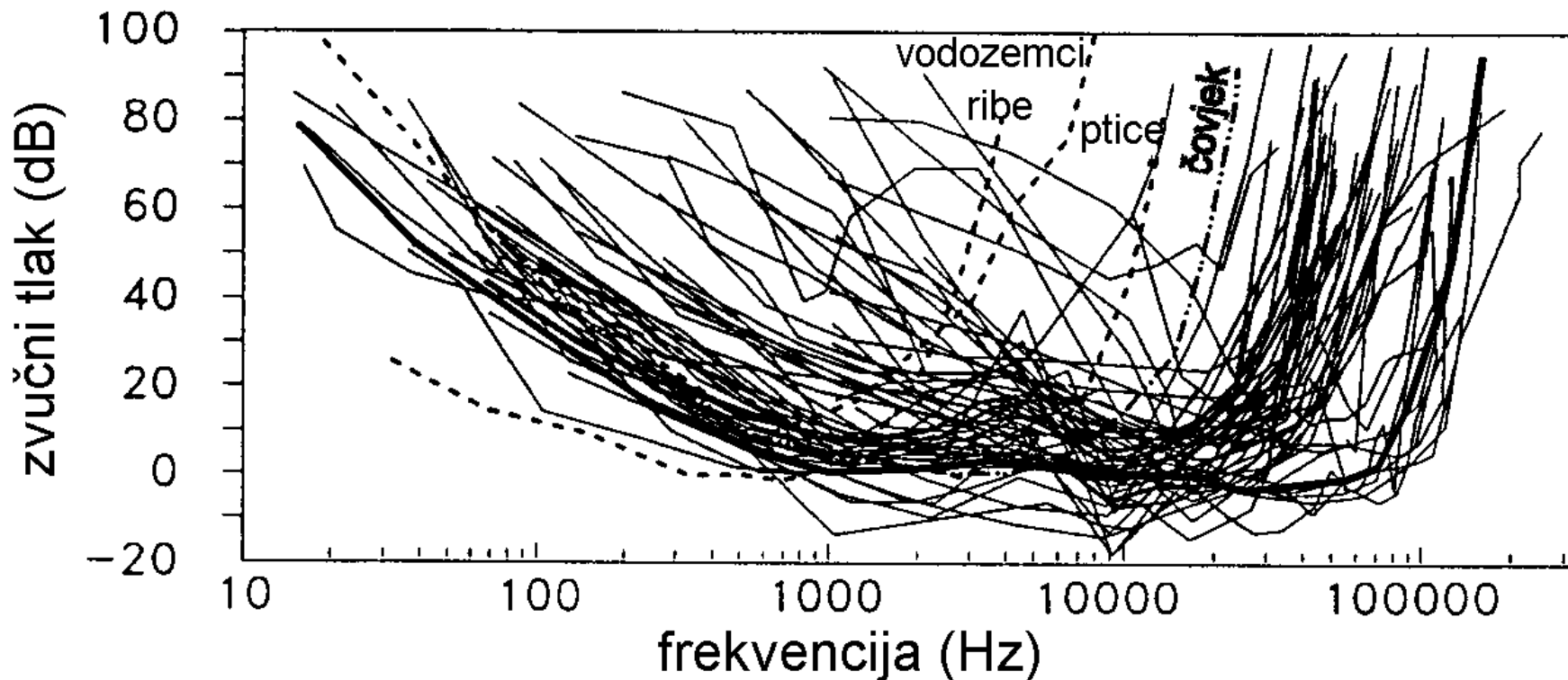
- prag čujnosti mjeren: 1 - binauralno u slobodnom polju, azimut izvora 0° ; 2 - monauralno pomoću slušalica; 3 - u difuznom zvučnom polju
- krivulje 4 omeđuje područje praga boli, a krivulja 5 prag nelagode

4.2.1 Pragovi čujnosti sisavaca

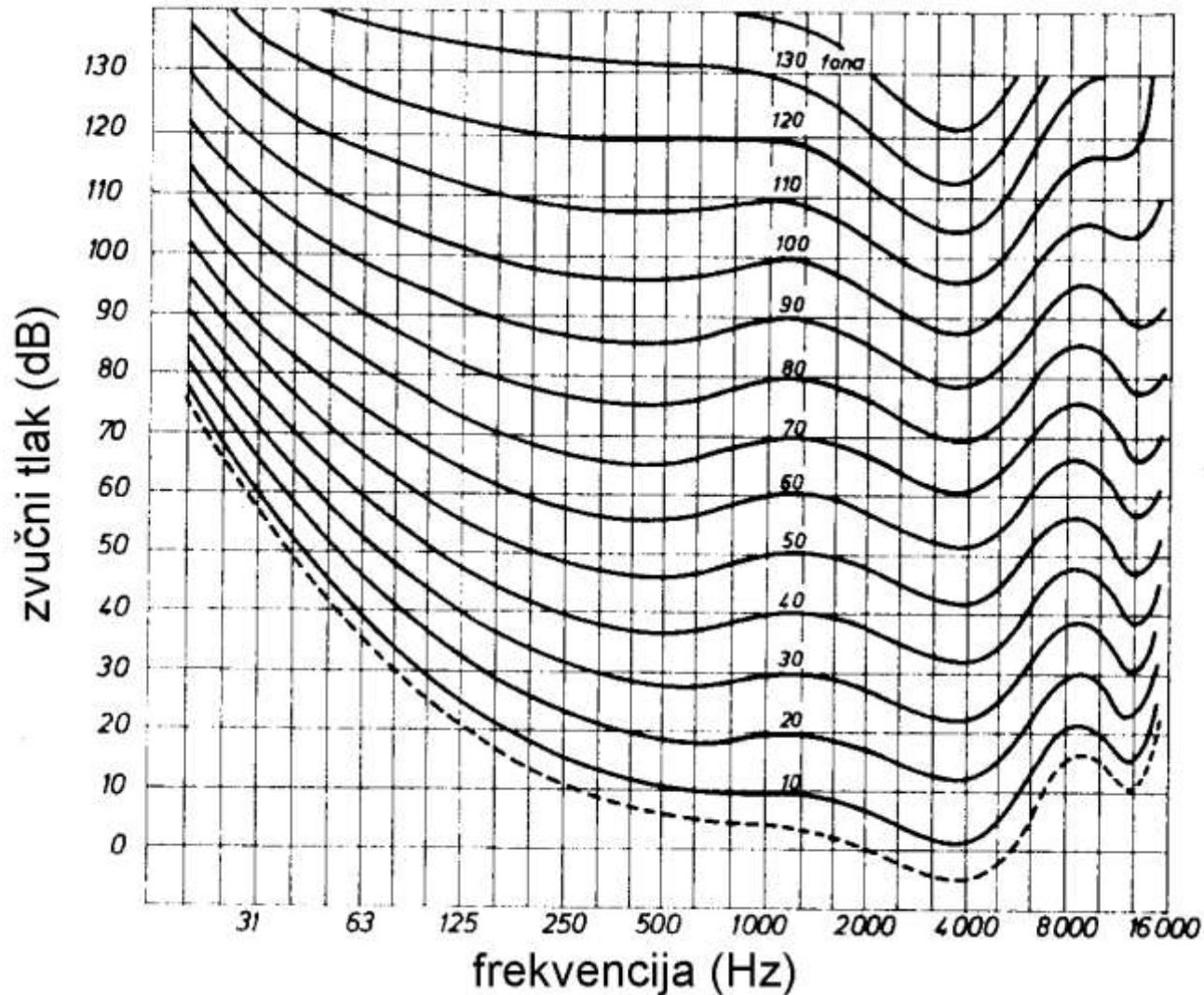
- čovjekov prag čujnosti u usporedbi s drugim sisavcima (pune crte), crtkano je prikazan prosjek za vodozemce, ribe i ptice radi usporedbe

4.3 Razina glasnoće zvuka

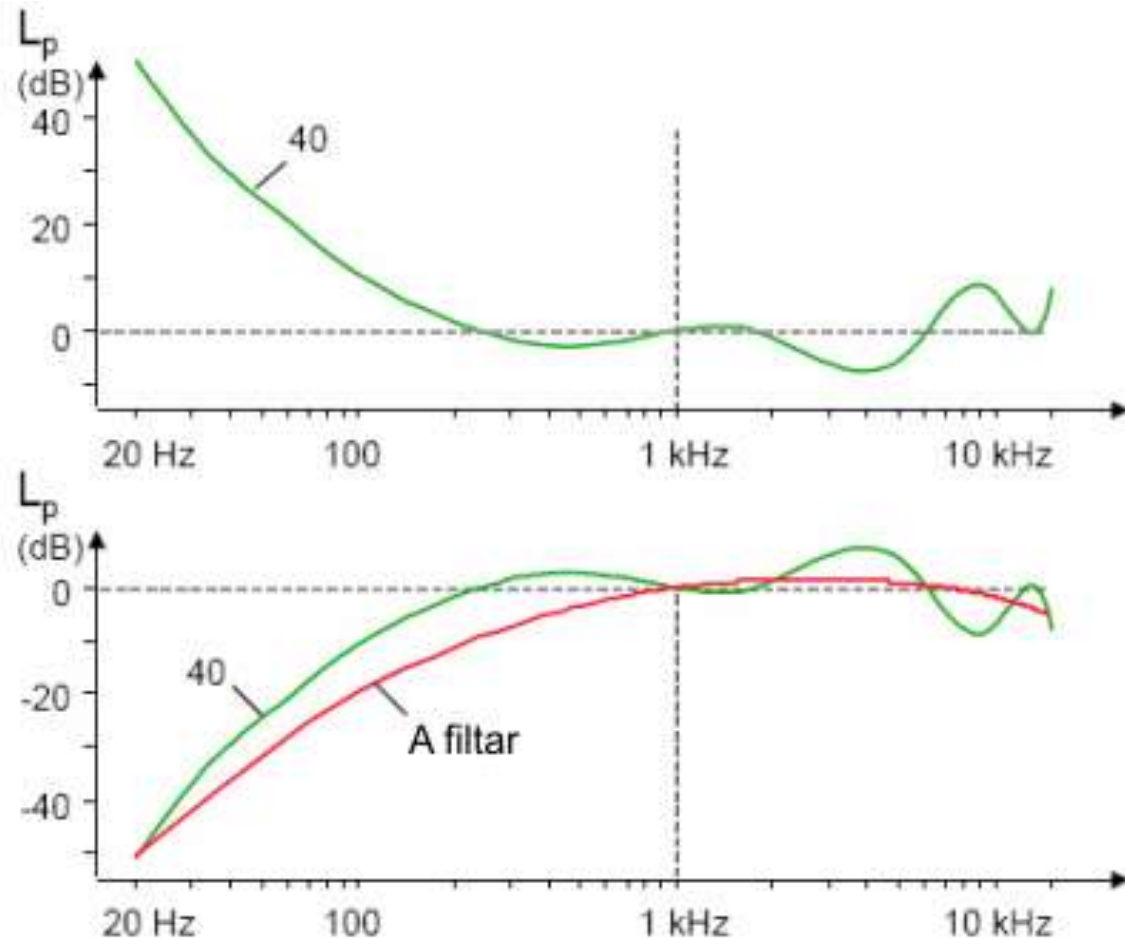
- glasnoća
  - ▣ subjektivna percepcija ovisna o amplitudi, frekvencijskom sastavu i vremenskom obliku zvuka
  - ▣ to je čovjekov sud o intenzitetu zvuka
  - ▣ nije u linearnoj vezi sa zvučnim tlakom ili razinom zvučnog tlaka
- razina glasnoće zvuka mjeri se u **fonima**, a prikazuje se krivuljama jednake glasnoće (izofone krivulje)

4.3.1 Krivulje jednake glasnoće, fon

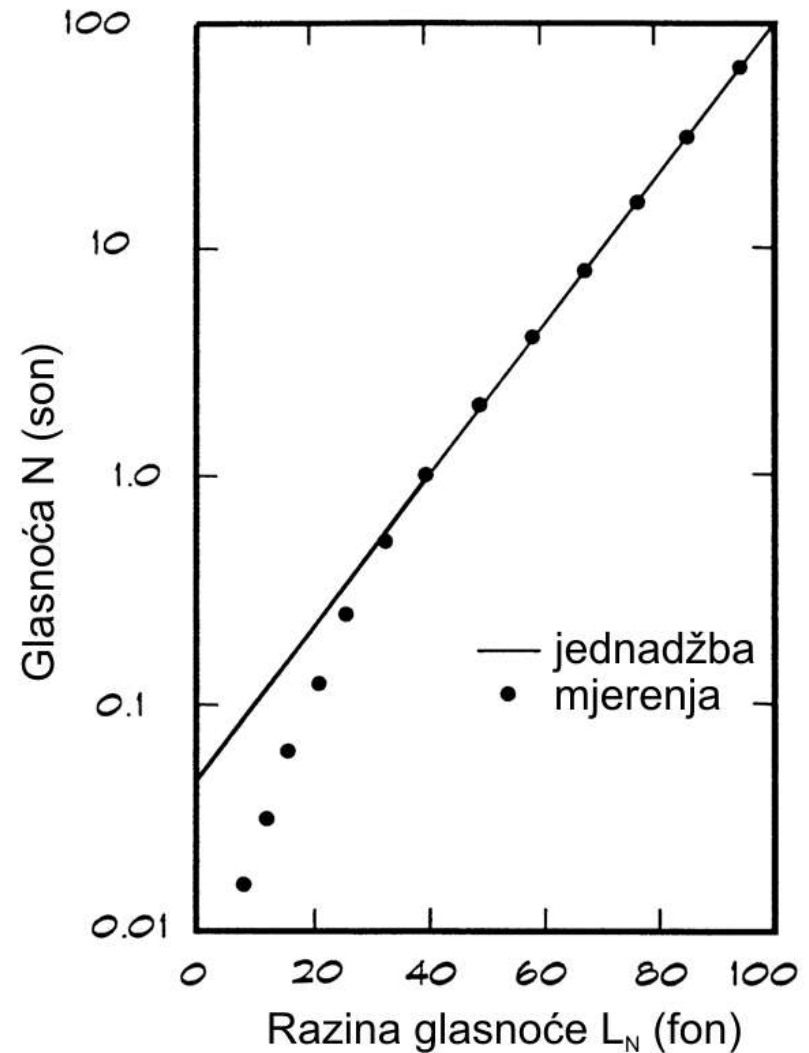
4.3.2 Razlog upotrebe A filtra

- krivulja jednake glasnoće 40 dB normalizirana na 0 dB pri 1 kHz:
- invertirana krivulja jednake glasnoće 40 dB i usporedba s A filtarskom karakteristikom:

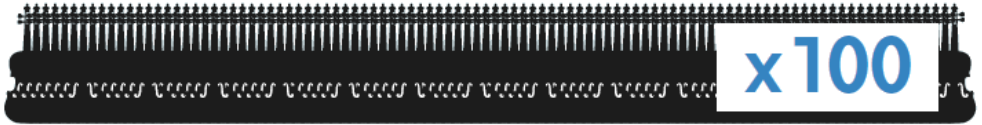

4.4 Glasnoća zvuka, son

- jedinica glasnoće zvuka je **son**
- $L_N = 30 \log N + 40$
  - ▣ N – glasnoća u sonima,
 L_N – glasnoća u fonima
- osjet dvostruke glasnoće = porast sona dva puta

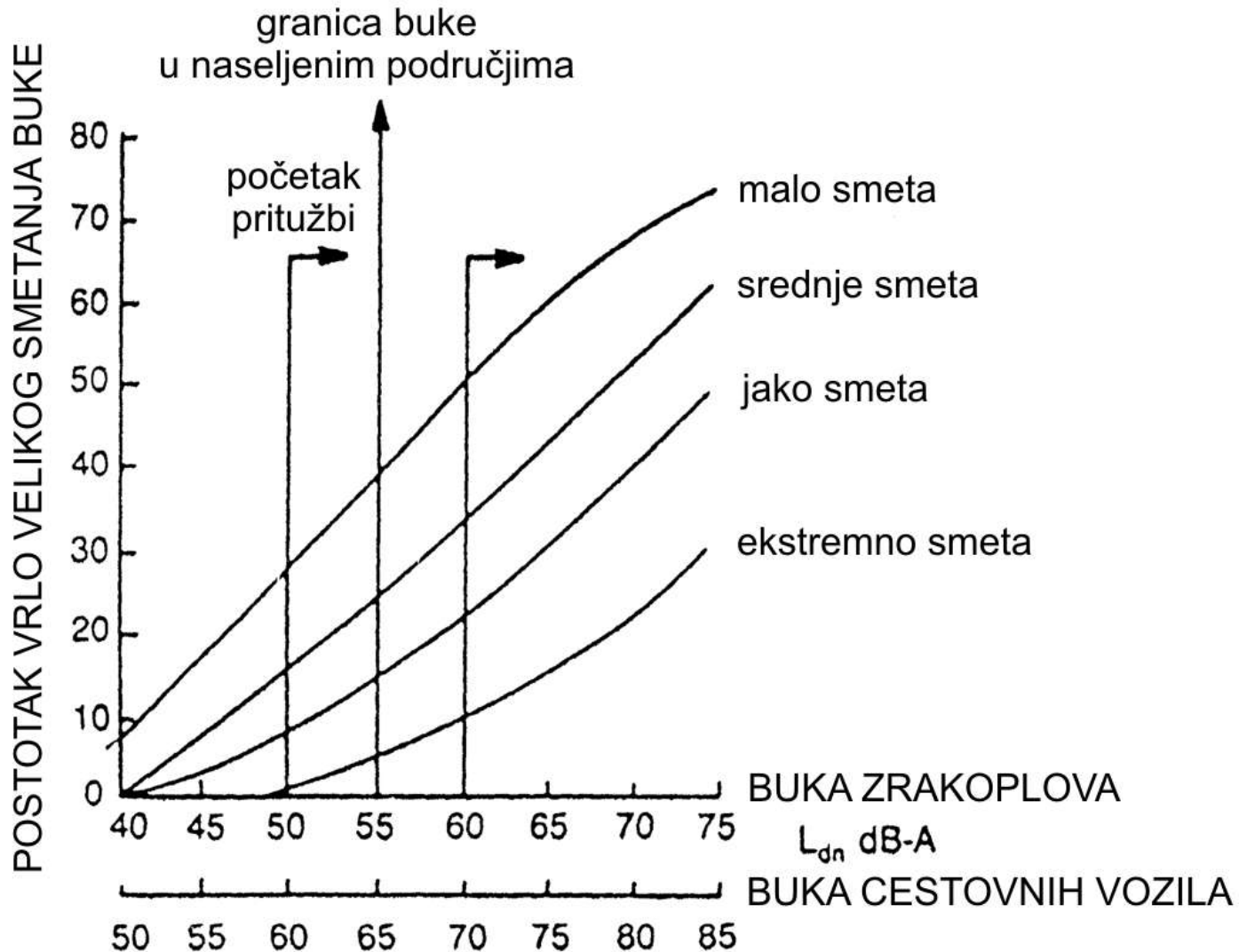
4.4 Glasnoća zvuka, son

- odnos razina glasnoće i same glasnoće zvučnih izvora

Slušni dojam	Porast razine	Broj istih izvora zvuka
4x glasnije	+ 20 dB	x100
2x glasnije	+ 10 dB	x10
osjetno glasnije	+ 6 dB	x4
čujno glasnije	+ 3 dB	x2
jedva glasnije	+ 1 dB	x1,25
		x1

4.5 Učinak buke na čovjeka

4.5 Učinak buke na čovjeka

- pritužbe na buku mogu početi već od razine buke 40 dBA, ovisno o vrsti buke
- osim glasnoće, ključna je i vrsta buke (glazba, promet, industrijska buka, lavež psa), kao i doba dana
- najviše smeta uznemiravanje bukom tijekom spavanja ili vođenja razgovora
- prag smetanja tijekom spavanja: 45 dBA ili niže
- početak interferencije govorne komunikacije je 63 dBA ili, ugrubo, razina zvuka govora normalne glasnoće između dvoje ljudi odvojenih 1 metar

4.5 Učinak buke na čovjeka

- primarni učinak buke - stezanje mišića srednjeg uha koji zakreću slušne koščice tako da se smanji hod koščica i pritisak na pužnicu; na to utječe i frekvencija, trajanje i spektralni sastav zvuka
- za zvukove koji traju više od pola sekunde i nalaze se u čujnom području, jačina stezanja mišića povećava se povećanjem intenziteta zvuka počevši od 85 - 90 dB glasnoće za čiste tonove, odnosno od 70 - 75 dB za širokopoljasni zvuk
- postoji još i ograničenje gibanja bubnjića i koščica zbog određenog ligamenta koje se pojavljuje kod glasnoće iznad 120 - 130 dB

4.5 Učinak buke na čovjeka

- dolazi i do drugih vidljivih promjena na tijelu :
  - ▣ trenutna kontrakcije orbitalnih očnih mišića koji zatvaraju kapke (žmirkanje) i kontrakcije nekih mišića nogu, ruku i leđa koji izazivaju blagi grč
  - ▣ refleks okretanja glave i očiju u smjeru izvora zvuka
- jačina reakcije proporcionalna je intenzitetu zvuka te obrnuto proporcionalna vremenu porasta zvuka
- na reakciju također utječu i neočekivanost zvuka i pozadinska buka
- jačina mišićnog refleksa najviše raste za razine zvučnog tlaka između 90 i 120 dB

4.5 Učinak buke na čovjeka

- dolazi i do kratkotrajnog porasta krvnog tlaka, porast otkucaja srca i smanjeni broj udisaja
- subjektivne ocjene izloženosti zvuku visokog intenziteta: nelagodu za zvukove oko 120 dB, "škakljanje" (eng. tickle) za zvukove oko 130 dB i bol na oko 140 dB
- postoje velike razlike među zdravih pojedinaca u ocjenjivanju tih osjećaja
- gluhe osobe bi izdržavale buku od 170 dB zvučnog tlaka bez osjećaja boli što pokazuje da je bubnjić primarni izvor boli

4.5 Učinak buke na čovjeka

- do gubitka ravnoteže kod izloženosti vrlo glasnoj buci dolazi tek kod zvučnih tlakova oko 140 dB
- ako se buka dovodi samo na jedno uho, gubitak ravnoteže pojavljuje se već iznad 100 dB

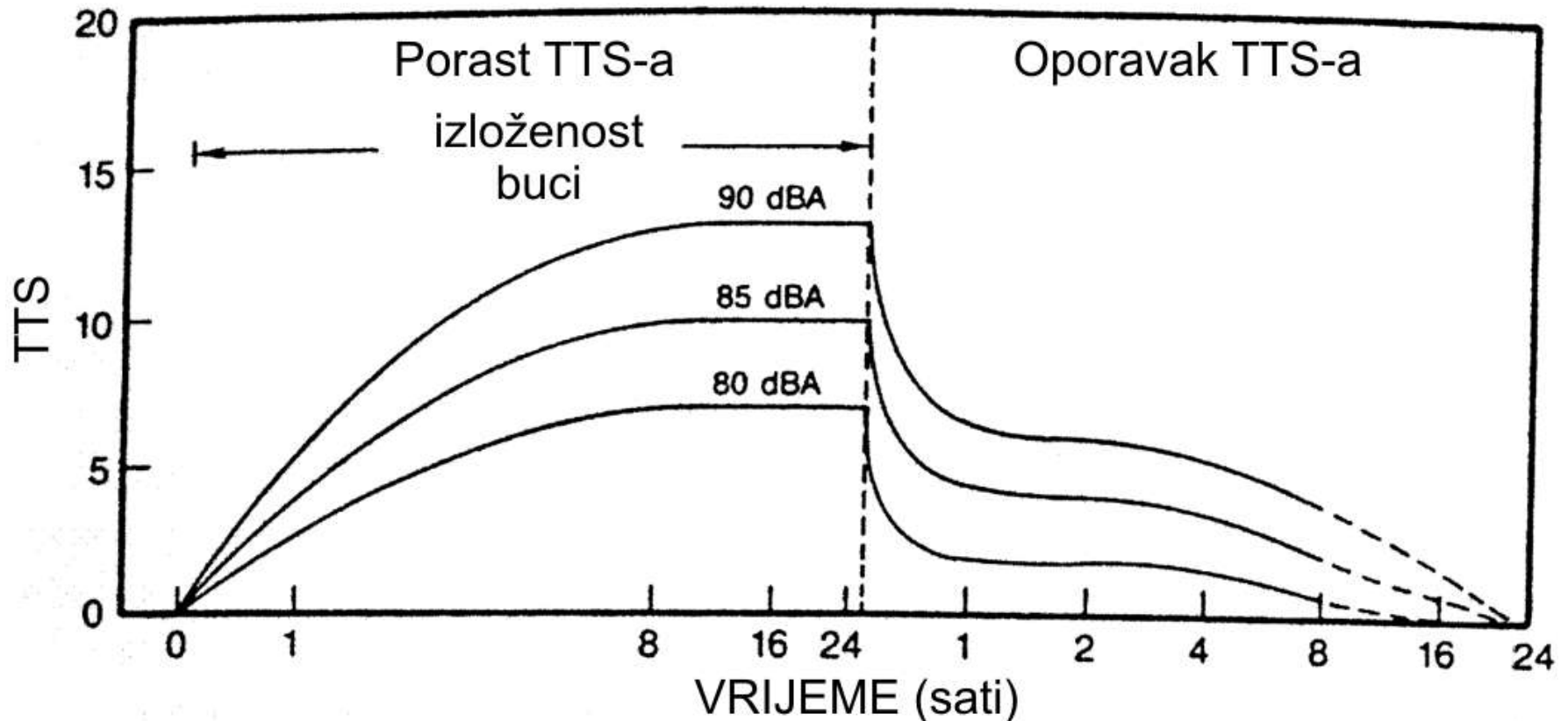

4.5.1 Posljedice glasnog zvuka na sluh

- najuočljivija posljedica je **pomak praga čujnosti**
- dijeli se na:
  - ▣ **privremeni pomak praga čujnosti, TTS** (prema eng. temporary threshold shift)
  - ▣ **stalni pomak praga čujnosti, PTS** (prema eng. permanent threshold shift)
- PTS se dijeli u dvije kategorije obzirom na razlog nastanka oštećenja:
  - ▣ kao posljedica kratkotrajnog djelovanja zvuka vrlo velikog intenziteta (akustička trauma)
  - ▣ zbog učestalog izlaganja određenom zvuku ili buci znatno manjeg intenziteta

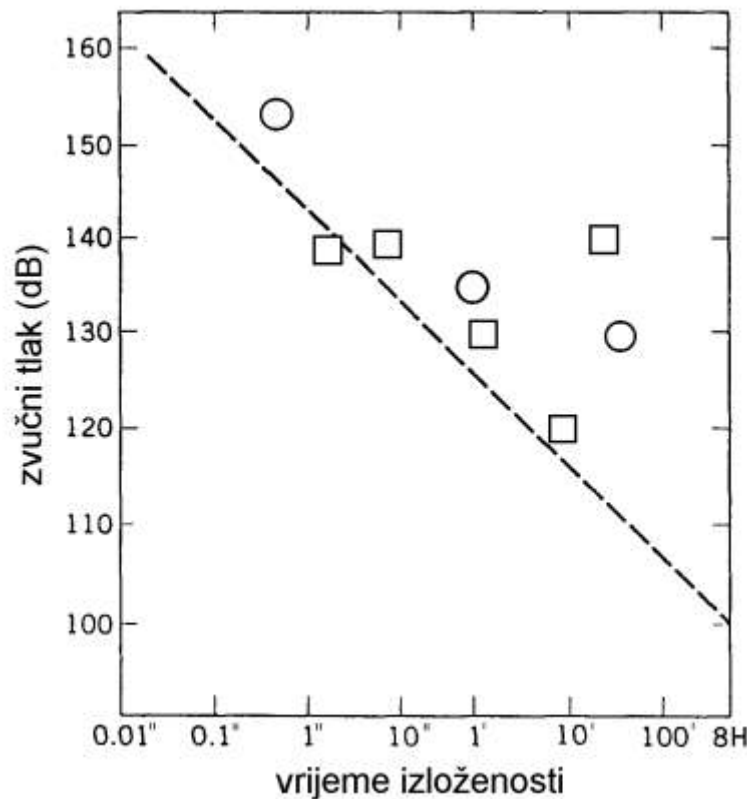
4.5.1 Posljedice glasnog zvuka na sluh

- ovisnost promjene TTS-a o vremenu izloženosti i razini buke

4.5.1 Posljedice glasnog zvuka na sluh

- stvarni primjeri: kvadrati - trajno oštećenje sluha, kružići - bez trajnih posljedica na sluh osobe, crtkano - imaginarna granica opasnosti od trajnog oštećenja sluha

4.5.2 Naglušost i gluhoća

- naglušost:
  - ▣ provodna ili konduktivna - uzrokovana patologijom vanjskog zvukovoda, srednjeg uha do ovalnog prozorčića
  - ▣ osjetna ili perceptivna - senzoričkog tipa: oštećen Cortijev organ, ili neuralnog tipa: oštećen je neuralni put između unutarnjeg uha i mozga
- profesionalna oštećenja sluha su senzoričkog tipa i u pravilu ireverzibilna

4.5.2 Naglušost i gluhoća

- oštećenje sluha može biti i centralne prirode, zbog patologije središnjeg živčanog sustava
- nagluhe osobe - poremećaj komunikacije, procjena naglušosti:
  - neznatna naglušost – osoba ne čuje zvuk razine do 20 dB
  - lagana naglušost – osoba ne čuje zvuk razine 20 - 40 dB
  - umjerena naglušost – osoba ne čuje zvuk razine 40 - 60 dB (što već ulazi u govorni registar)
  - teška naglušost – osoba ne čuje zvuk razine 60 - 80 dB (po nekim autorima ta granica je 93 dB)

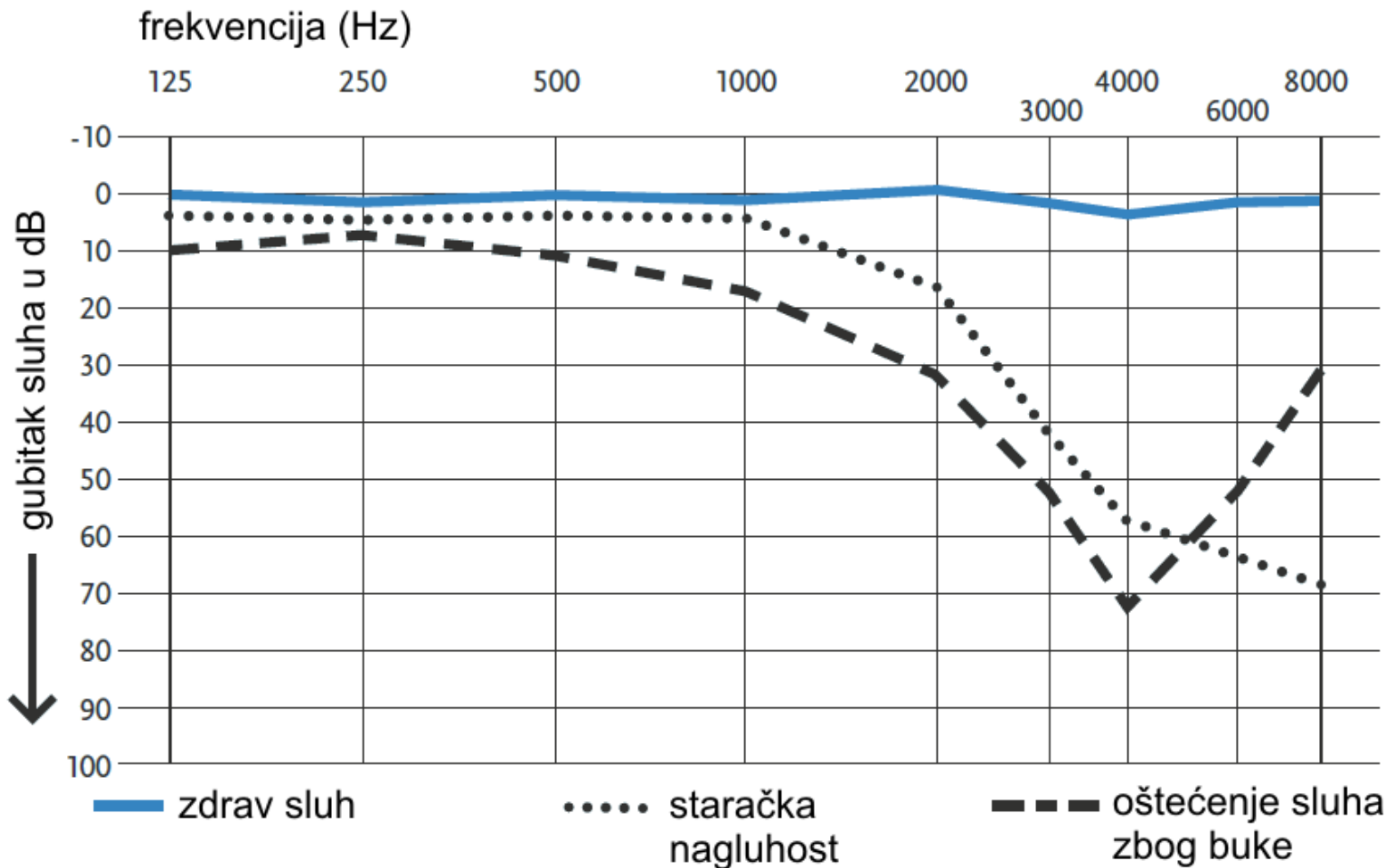
4.5.2 Naglušost i gluhoća

- prag sluha iznad 93 dB označava se kao gluhoća
- profesionalno oboljenje - gluhoća se obično očitava kao simetrično obostrano oštećenje
- posljedice djelovanja buke na ljude:
  - ▣ naglušost i gluhoća (poremećaji u razumijevanju i komunikaciji)
  - ▣ neurovegetativne reakcije (hipertenzija, poremećaji metabolizma i endokrinološki poremećaji)
  - ▣ umor i psihičke reakcije (razdražljivost)
  - ▣ smanjenje radne i životne sposobnosti

4.5.2 Naglušost i gluhoća

- primjeri audiograma zdrave i nagluših osoba

4.5.2 Naglušost i gluhoća

- u RH - oko 12.000 osoba s oštećenim sluhom
- u Zagrebu - oko 3.000 osoba (podatak iz Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih)
- istraživanje u RH (1998/99.), ispitanici od 16 do 20 godina (uzorak od 12.000 osoba) - 11% s oštećenim sluhom, od toga:
  - više od 7% - oštećenje posljedica akustičke traume
  - više od 90% - oštećenje nastalo kao posljedica urbanog života i okoliša (disko klubovi, glasno slušanje glazbe, pirotehnička sredstva, ...)
  - neznatan broj je bio izložen industrijskoj buci (dob!)

4.5.3 Akustička trauma

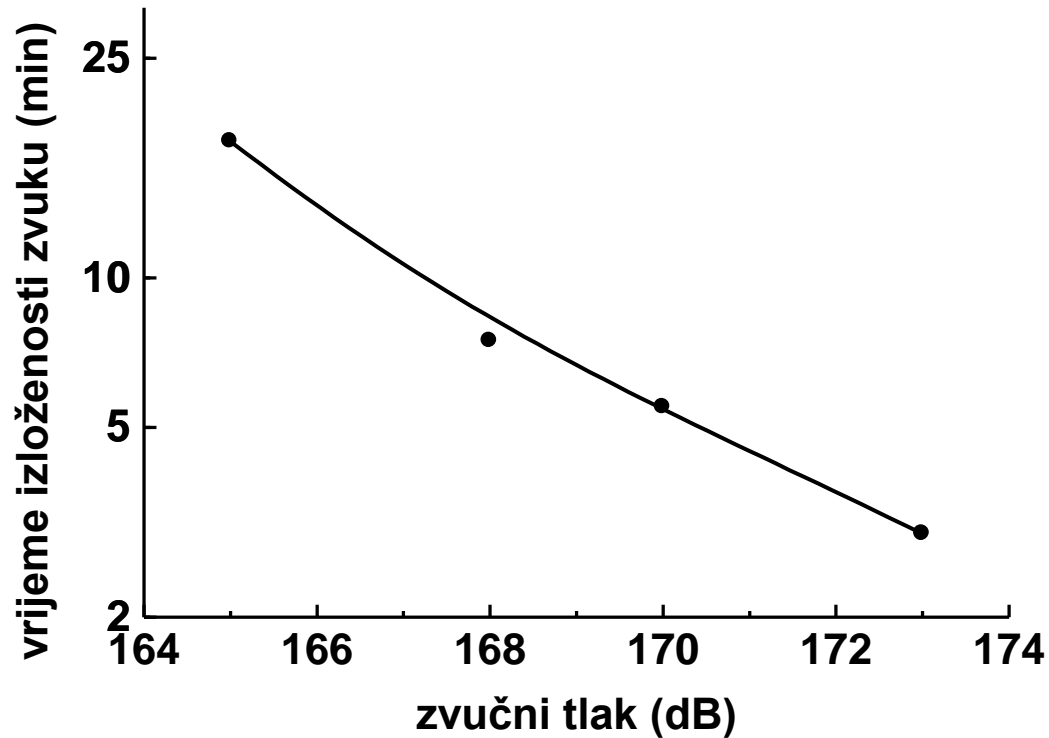
- mjerenjem akustičke traume kod zamoraca dobiven je odnos vremena izlaganja buci prema razini zvučnog tlaka:
  - ▣ povećanjem razine tlaka za 5 dB moramo smanjiti vrijeme izlaganja za 10 puta da bi dobili isti efekt akustičke traume
  - ▣ čovjek - izlaganje zvučnom tlaku od oko 140 dB će imati za posljedicu PTS nakon pola minute kod većine ljudi, tlaku od 145 dB nekoliko sekundi, a tlaku od 150 dB nakon nekoliko desetinki sekundi
  - ▣ puknuće bubnjića na višim audio frekvencijama očekuje se na oko 160 dB

4.5.3 Akustička trauma

- kod impulsnog zvuka (obično pucanj), TTS i PTS se pojavljuju u sličnom rasponu razina zvučnog tlaka i to najprije u području frekvencija 4 - 6 kHz
- bez PTS-a čak kod razina od 159 do 180 dB, ali i puknuće bubnjića kod razina od 186 - 189 dB
- zvuk može izazvati smrt (ispitivanja na zamorcima):
  - ▣ svako povećanje razine zvučnog tlaka za 3 dB prepolovljuje vrijeme koje je potrebno da nastupi smrt zamoraca
  - ▣ doza smrtnosti buke oko: 33 J/mm^2

4.5.3 Akustička trauma

- krivulja praga smrtnosti zamoraca u zvučnom polju visokog intenziteta

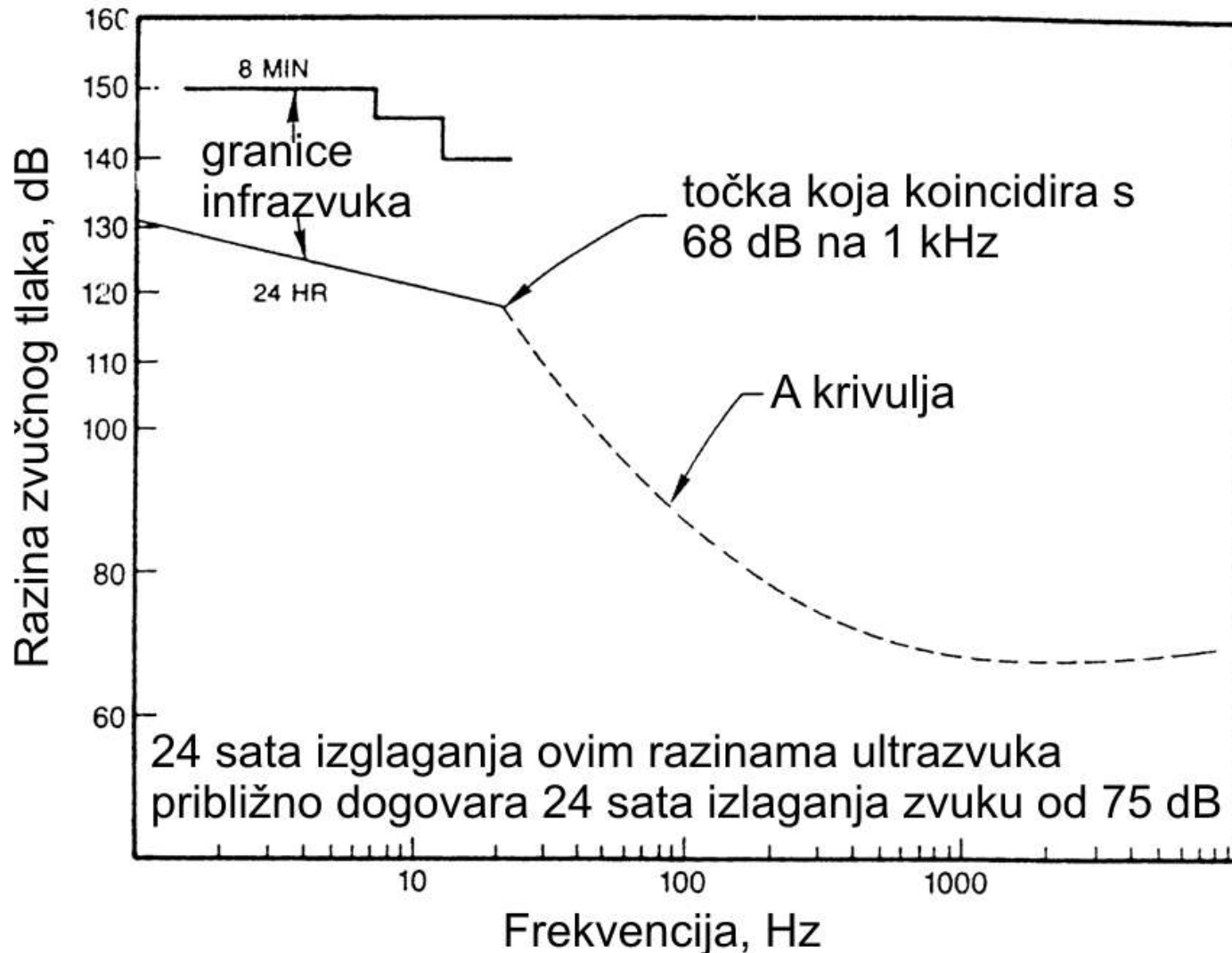

4.5.4 Učinak infrazvuka velike razine

- zvuk frekvencija ispod 20 Hz
- iako nečujan, može izazvati slijedeće posljedice, ovisno o glasnoći i frekvenciji, te trajanju izloženosti:
  - ▣ tjeskoba
  - ▣ izražena tuga
  - ▣ nervozni osjećaji gnušanja ili straha
  - ▣ trnci niz kralježnicu
  - ▣ osjećaj pritiska u grudima

4.5.4 Učinak infrazvuka velike razine

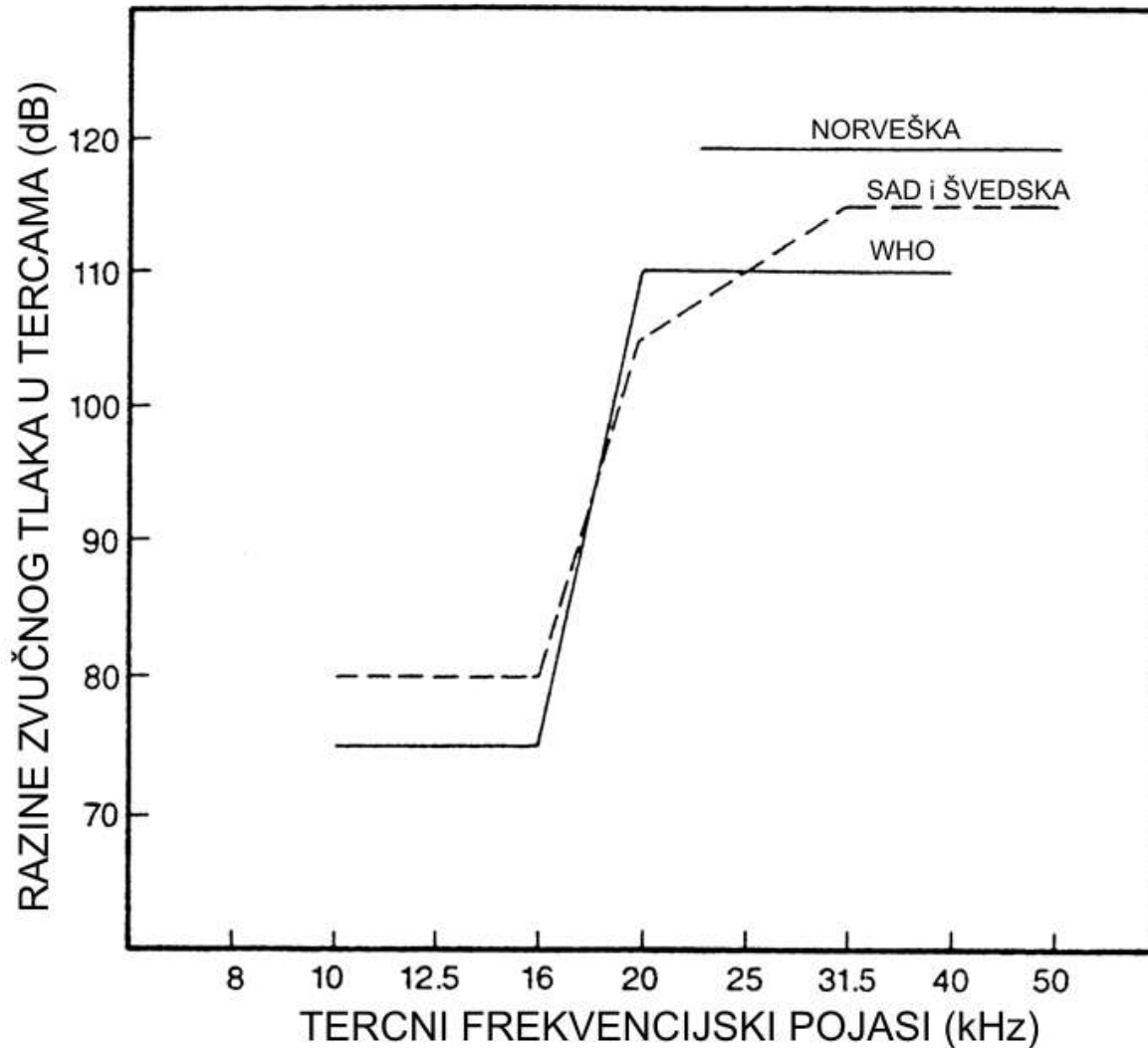
4.5.5 Učinak ultrazvuka velike razine

- mjerenja na ultrazvučnim uređajima (npr. ultrazvučni aparati za čišćenje) pokazala su da se u neposrednoj blizini uređaja pojavljuju razine zvuka između 100 i 110 dB za frekvencije 25 kHz
- na višim frekvencijama, razine ultrazvuka su osjetno niže
- uz osnovnu frekvenciju pojavljivali su se i snažni harmonici i subharmonici koji najčešće upadaju u čujno područje
- nema jednoznačnih dokaza da zbog utjecaja ultrazvuka dolazi do privremenog pomaka praga čujnosti

4.5.5 Učinak ultrazvuka velike razine

- ultrazvuk se može osjetiti ne kao muzički ton nego neka vrsta pritiska u uhu ili glavi
- osoba duže izložena intenzivnom ultrazvučnom polju počinje se žaliti na glavobolju, osjećaj smušenosti i mučnine (slično izlaganja intenzivnom infrazvuku)
- subjektivni efekti buke ocjenjuju se u čujnom području pomoću A-krivulje, a u ultrazvučnom području do 40 kHz., tzv. AU-krivulja
- bez oštećenja: 110 dB za pojas s centralnom frekvencijom 20 kHz, 125 dB za 25 kHz pojas i 140 dB za 31,5 i 40 kHz pojaseve

4.5.5 Učinak ultrazvuka velike razine

4.5.6 Tek primjetna razlika promjene

- eng. JND – Just Noticable Difference
- određuje minimalnu promjenu frekvencije ili razine zvuka koju čovjek jednoznačno može primijetiti

Promjena u razini zv. tlaka (dB)	Subjektivna promjena glasnoće
1	prag osjeta promjene
3	vrlo čujna
6	osjetna promjena
10	dvostruka glasnoća

4.5.6 Tek primjetna razlika promjene

- JND za promjenu u razini (u dB) za sinusni ton

Freq. Hz	Signal Level, dB												
	5	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	
35	9.3	7.8	4.3	1.8	1.8								
70	5.7	4.2	2.4	1.5	1.0	.75	.61	.57	1.0	1.0			
200	4.7	3.4	1.2	1.2	.86	.68	.53	.45	.41	.41			
1000	3.0	2.3	1.5	1.0	.72	.53	.41	.33	.29	.29	.25	.25	
4000	2.5	1.7	.97	.68	.49	.41	.29	.25	.25	.21	.21		
8000	4.0	2.8	1.5	.90	.68	.61	.53	.49	.45	.41			
10,000	4.7	3.3	1.7	1.1	.86	.75	.68	.61	.57				

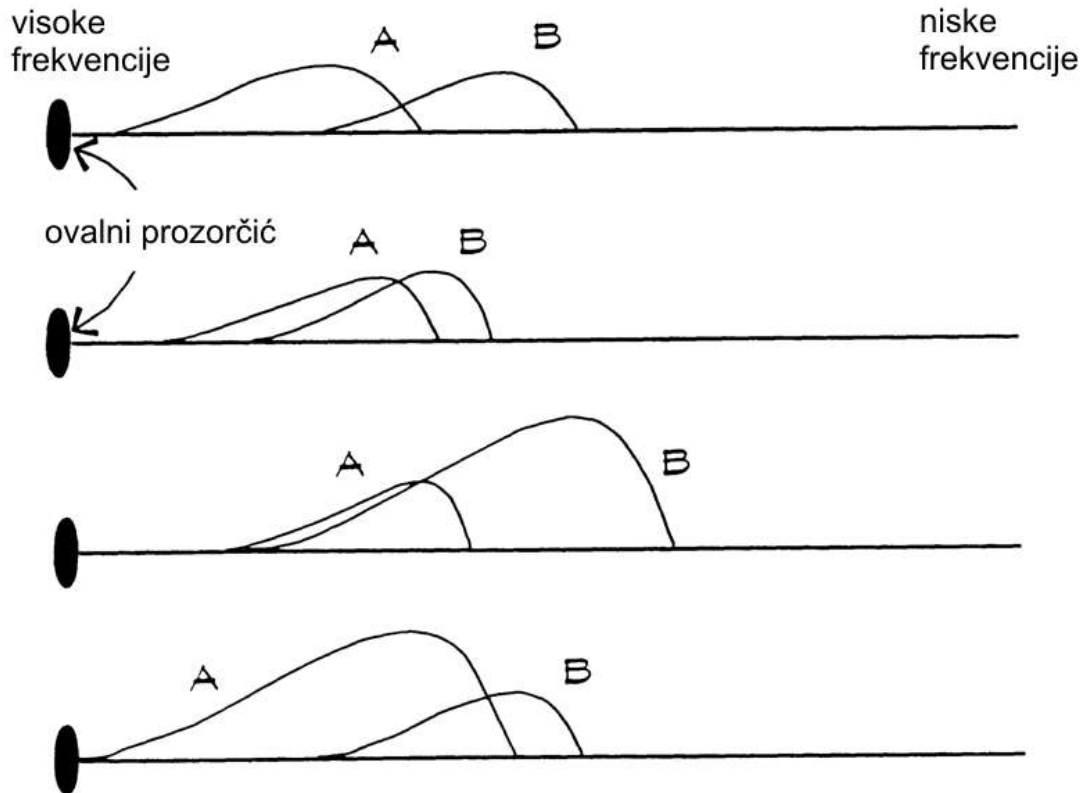
4.5.6 Tek primjetna razlika promjene

- JND za promjenu u frekvenciji (u Hz) za sinusni ton

Frequency Hz	Signal Level, dB										
	5	10	15	20	30	40	50	60	70	80	90
31	220	150	120	97	76	70					
62	120	120	94	85	80	74	61	60			
125	100	73	57	52	46	43	48	47			
250	61	37	27	22	19	18	17	17	17	17	
500	28	19	14	12	10	9	7	6	7		
1000	16	11	8	7	6	6	6	6	5	5	4
2000	14	6	5	4	3	3	3	3	3	3	
4000	10	8	7	5	5	4	4	4	4		
8000	11	9	8	7	6	5	4	4			
11,700	12	10	7	6	6	6	5				

4.6 Maskiranje

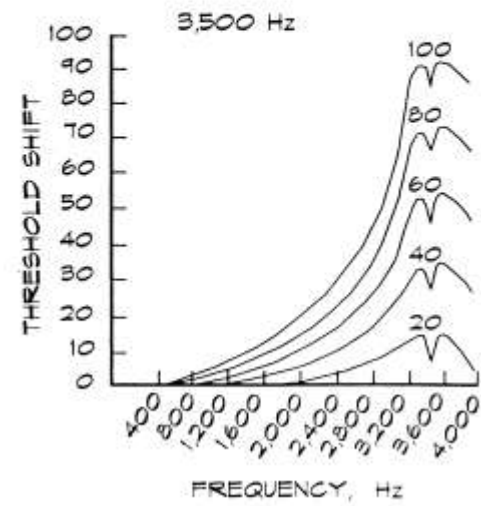
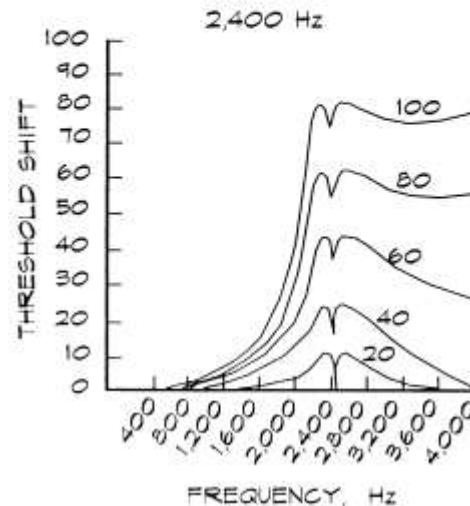
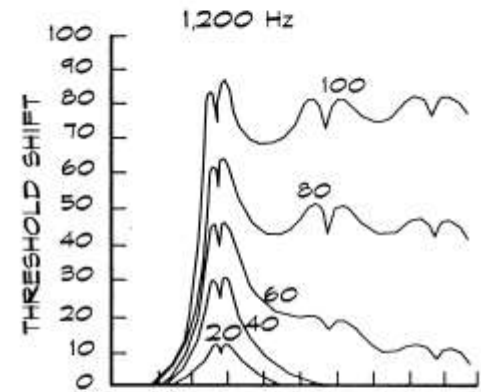
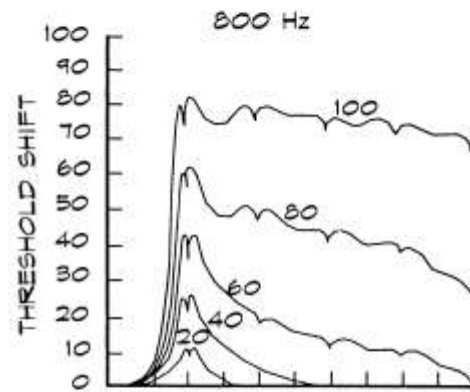
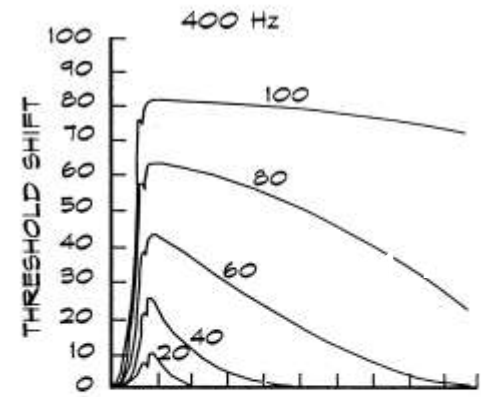
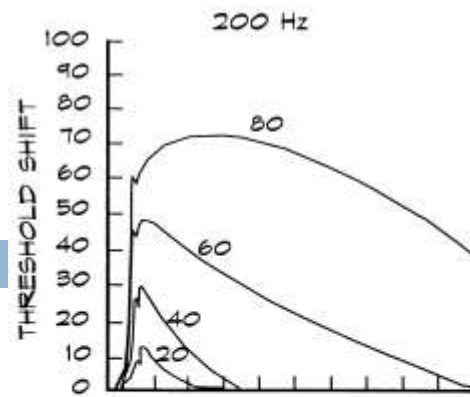
- kod dva ili više simultanih tonova, pojava maskiranja tona niže razine tonom više razine
- odziv bazilarne membrane (ovisno o frekvenciji i razini):

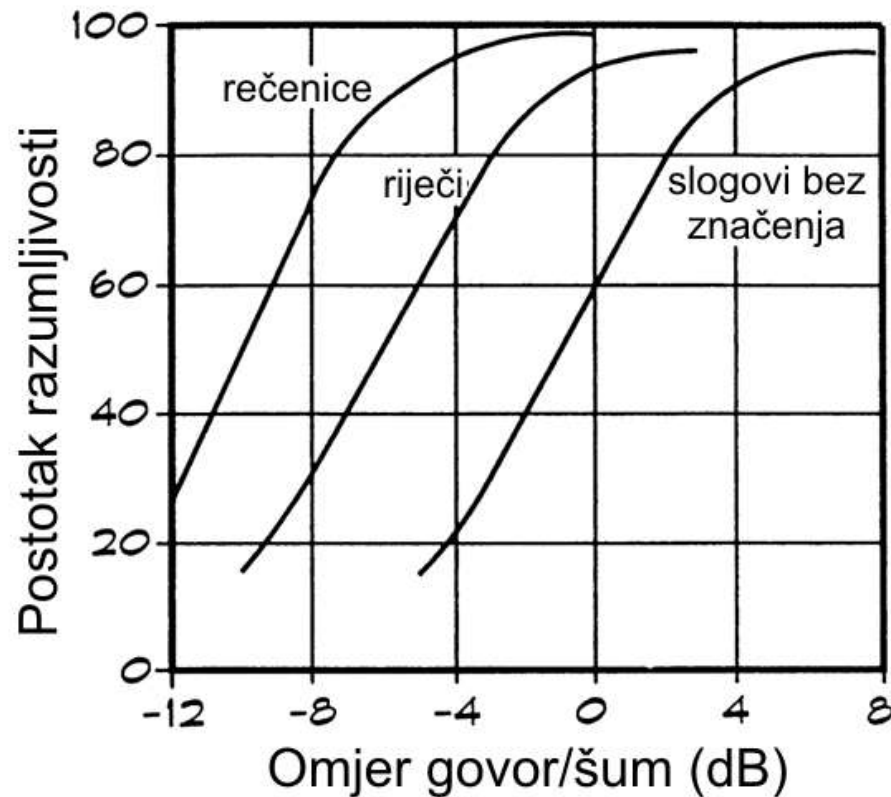
4.6 Maskiranje

- maskiranje sinusnim tonom:

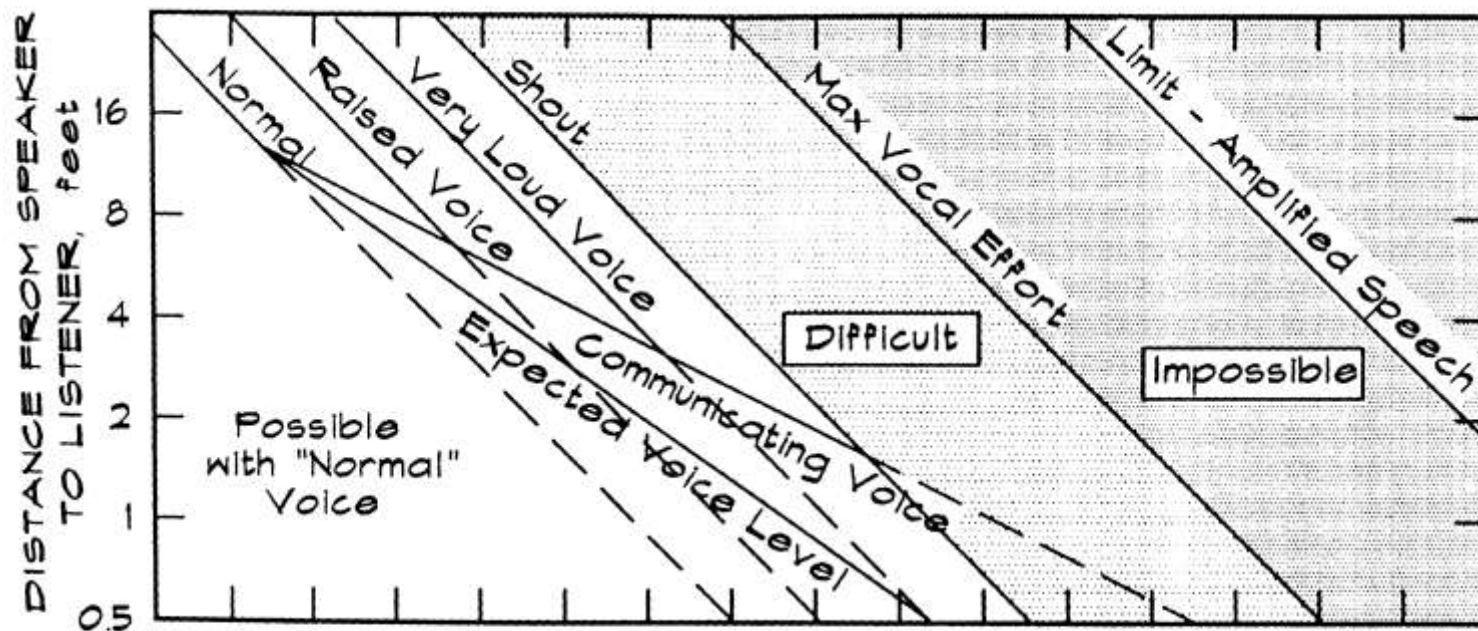

4.7 Razumljivost

- određena omjerom korisnog signala i buke
- različita za rečenice, riječi i slogove bez značenja

4.7 Razumljivost

PSIL	40	50	60	70	80	90	100	110	120
SIL	37	47	57	67	77	87	97	107	117
LA	47	57	67	77	87	97	107	117	127

4.8 Doza buke

- doza buke opisuje akumulirajući karakter buke
- mjeri se posebnim zvukomjerima - **dozimetrima**

4.8 Doza buke

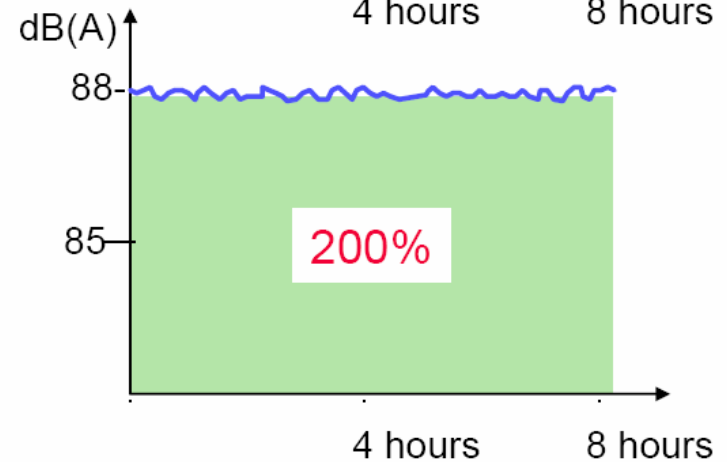
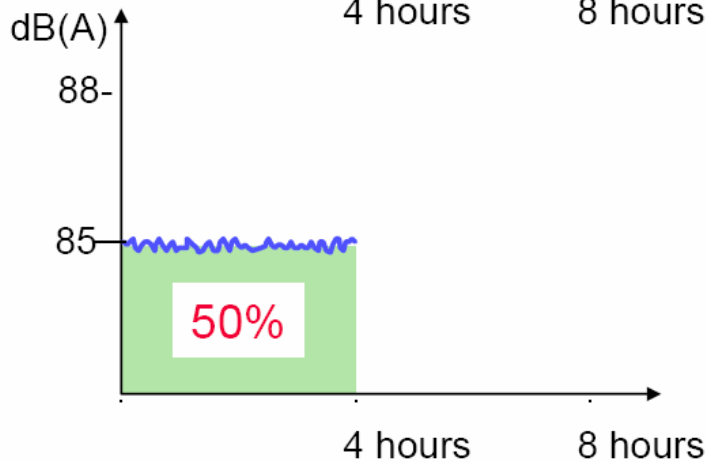
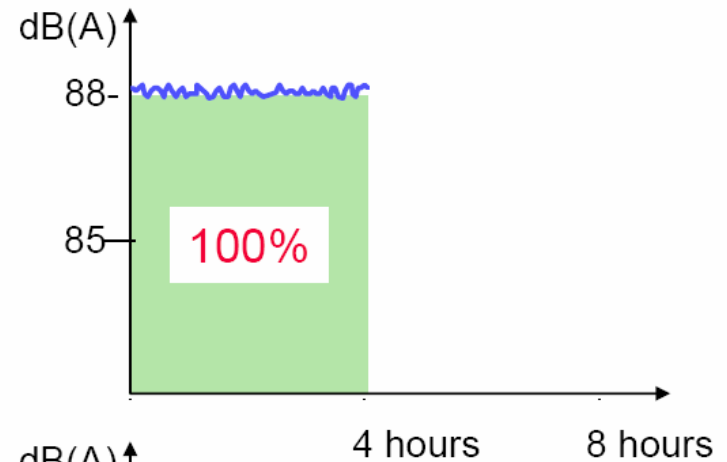
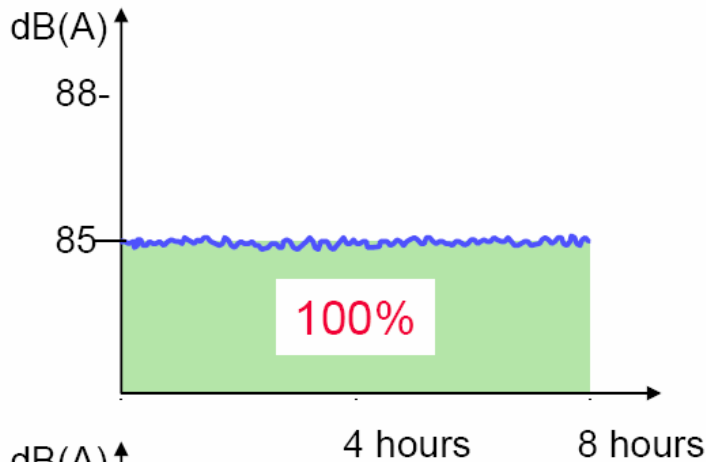
- 100% doza je maksimalna zadana ekvivalentna razina buke mjerena 8 sati, granične vrijednosti ovise o zakonodavstvu pojedine države ili službe (tipično 85 dB)
- primjeri na slijedećoj strani

= 100 % Noise Dose

4.8 Doza buke

- za **dvostruko** kraće vrijeme, doza buke smije biti **3 dB** veća, odnosno za dvostruko duže 3 dB manja:

4.8 Doza buke

- jednađba za izračun doze buke:

$$D = \frac{100}{T_n} \sum_{i=1}^N (T_i) 10^{[(L_i - L_c)/q]}$$

D = doza izražena kao postotak dozvoljene dnevne doze

T_n = normalizirani vremenski period, obično 8 sati

T_i = trajanje i -tog vremenskog perioda

L_i = ekvivalentna razina zvučnog tlaka u i -tom vremenskom periodu

L_c = kriterij razine zvuka, obično 85 dBA

q = bezdimenzionalni broj koji određuje promjenu kroz vrijeme, odnosno $q = 3/(\log 2)$ za 3 dB zakon promjene

N = broj intervala

4.8 Doza buke

48

ZIO 4. Utjecaj buke na čovjeka

- Tablica doze buke u ovisnosti o trajanju i ekvivalentnoj mjerenoj razini buke (zakon 3 dB)

Sound pressure level, L_{Aeq} (dB)	Duration of exposure (hours)							
	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	1	2	4	8	10	12
105	320	625	1250					
104	250	500	1000					
103	200	400	800					
102	160	320	630	1250				
101	125	250	500	1000				
100	100	200	400	800				
99	80	160	320	630	1250			
98	65	125	250	500	1000			
97	50	100	200	400	800			
96	40	80	160	320	630	1250		
95	32	65	125	250	500	1000		
94	25	50	100	200	400	800		
93	20	40	80	160	320	630		
92	16	32	65	125	250	500	625	
91	12	25	50	100	200	400	500	600
90	10	20	40	80	160	320	400	470
89	8	16	32	65	130	250	310	380
88	6	12	25	50	100	200	250	300
87	5	10	20	40	80	160	200	240
86	4	8	16	32	65	130	160	190
85		6	12	25	50	100	125	150
84		5	10	20	40	80	100	120
83		4	8	16	32	65	80	95
82			6	12	25	50	65	75
81			5	10	20	40	50	60
80			4	8	16	32	40	48
79				6	13	25	32	38
78				5	10	20	25	30
77					8	16	20	24
76					6	13	16	20
75					5	10	13	15

4.9 Dnevna osobna izloženost buci, $L_{EP,d}$

- jednadžba za izračun dnevne osobne izloženosti buci:

$$L_{EP,d} \equiv L_r = 10 \cdot \lg \left[\left(\frac{T_e}{T_0} \right) \cdot 10^{0,1 \cdot L_{Aeq,Te}} \right] = L_{Aeq,Te} + 10 \cdot \lg \left(\frac{T_e}{T_0} \right)$$

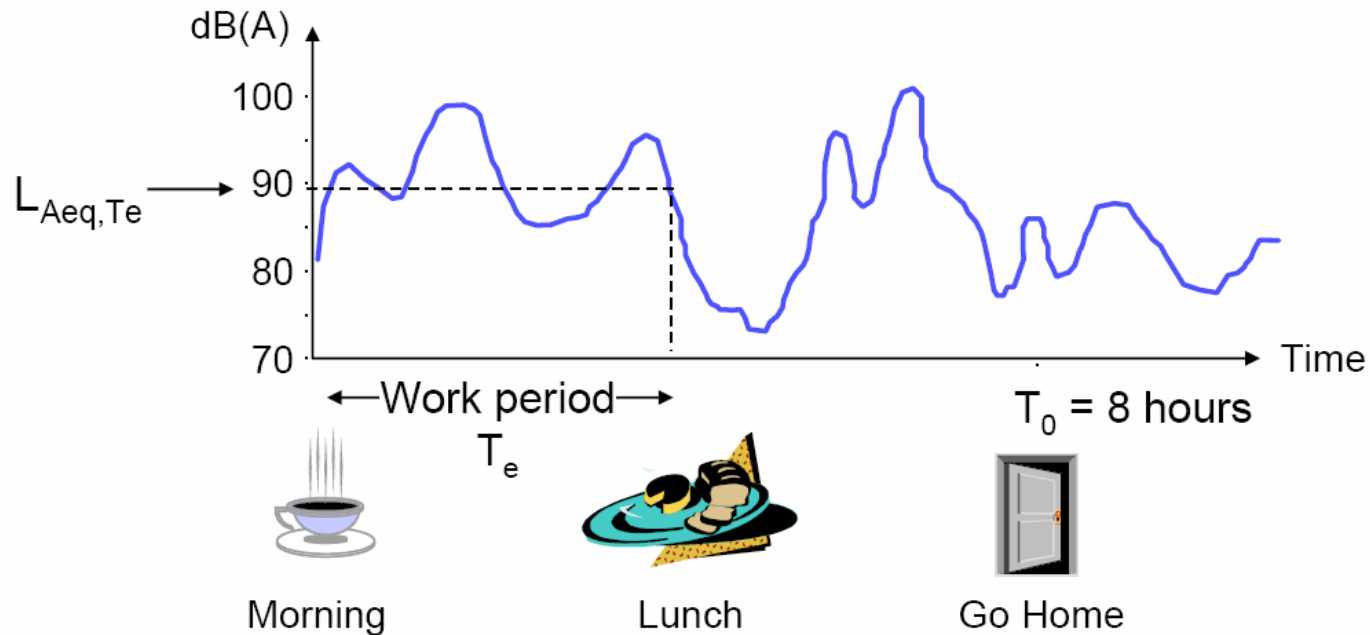
$L_{Aeq,d}$ = ekvivalentna razina buke po A karakteristici za vrijeme dnevnog trajanja izloženosti T_e

T_0 = referentno vrijeme (8 sati), neovisno o stvarnom radnom vremenu

(E = exposition, p = personal, d = day)

4.9 Dnevna osobna izloženost buci, $L_{EP,d}$

□ primjer proračuna $L_{EP,d}$

$$L_{EP,d} = L_{Aeq,Te} + 10 \log_{10} \frac{T_e}{T_0}$$

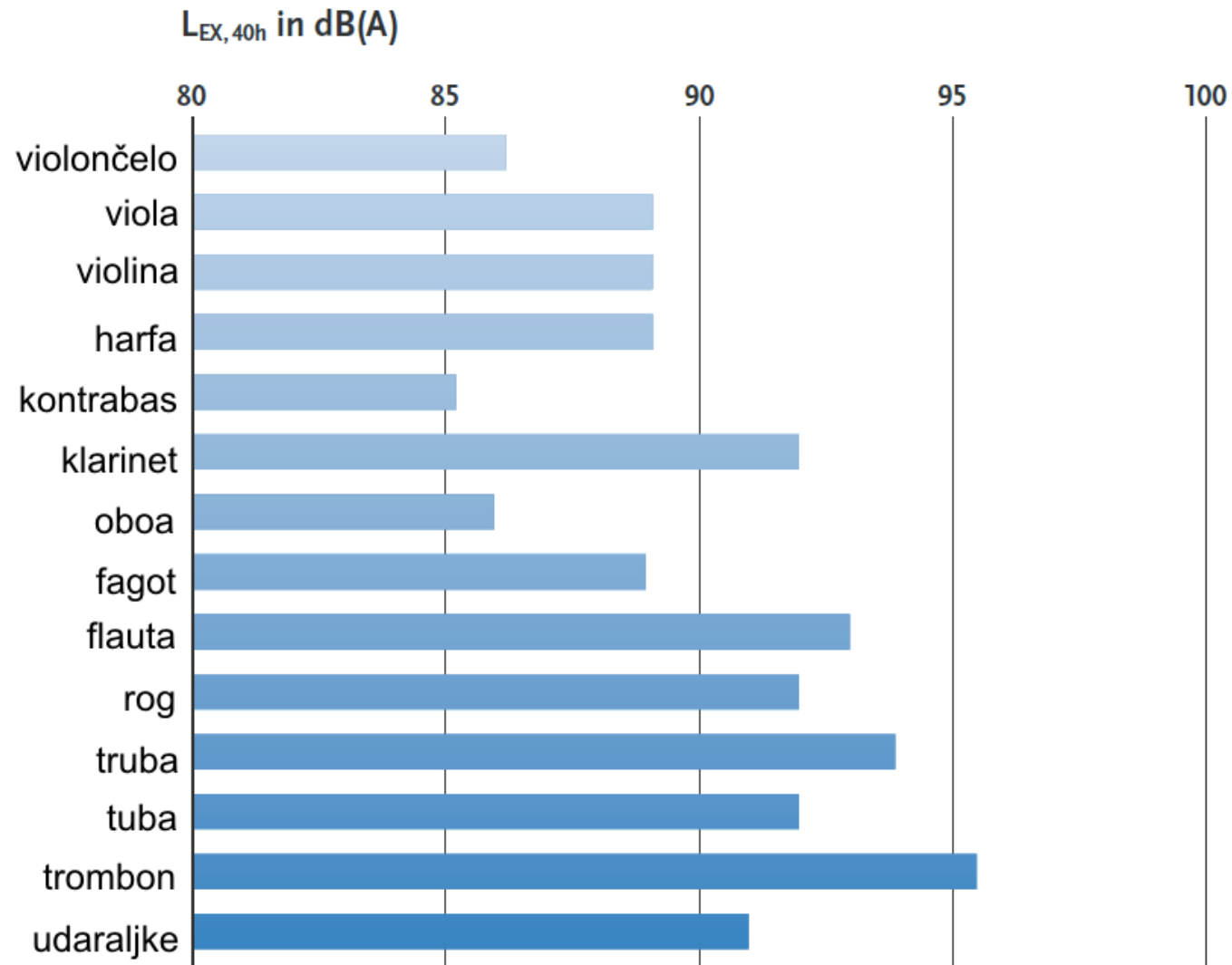
Example:

$$L_{Aeq,Te} = 89.2 \text{ dB and } T_e = 4 \text{ hours}$$

$$L_{EP,d} = 89.2 + 10 \log_{10} \frac{4}{8} = 89.2 - 3 = \underline{\underline{86.2 \text{ dB}}}$$

4.9 Dnevna osobna izloženost buci, $L_{EP,d}$

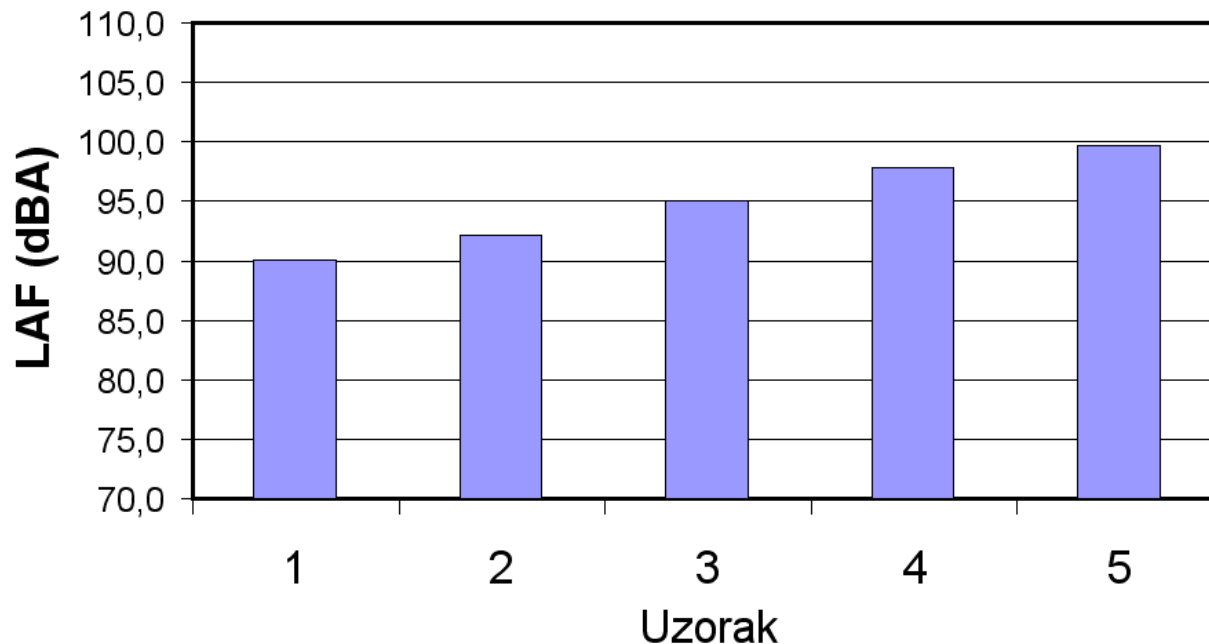
- tipične tjedne izloženosti buci glazbenika koji sviraju u simfonijskom orkestru:

4.10 Buka mp3 playera

- izuzetno bitan izvor izloženosti prevelikoj razini zvučnog tlaka (ne buka u užem smislu)
- provedena su mnoga istraživanja razine slušanja glazbe:

Najveća razina zvučnog tlaka postignuta prijenosnim reproduktorima glazbe u MP3 formatu

4.11 Osobna zaštita od buke

- sredstva za zaštitu sluha sprječavaju ulazak zvuka u slušni kanal (čepići, slušalice), prolazak zvuka vodljivošću lubanjom u sluh (kacige), odnosno ulaska zvuka u samo tijelo (odijela)
- gušenje zvuka (dB) u ovisnosti o oktavnim frekvencijskim pojasevima:

zaštita sluha	125	250	500	1k	2k	4k	8k
čepići	17	18	19	21	29	31	33
slušalice	10	15	23	33	36	37	38